Nr. 22.

Warszawa

21 maja / 2 czerwca 1866 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Panika została wyczerpana. Wyczekiwanie jest dziś charakterystyczną cechą położenia targów pieniężnych: wszystkie ceny giełdowe doszły do takiéj granicy obniżenia, po za którą, bez wyraźnego naruszenia pokoju, wyjśćby niepodobna;— są to już *ceny wyczekiwania* (prix d'attente), w których do chwili stanowczéj tylko wahania postrzegać będziemy. Obecnie widzimy pewną reakcję optymiczną, w skutek pogłosek o kongresie lub konferencjach. Nie przeszkadza to jednak wątpić o skuteczności pokojowych usiłowań.

Przesilenie angielskie o ile było gwałtowne, o tyle krótkotrwałe. Dość było zawieszenia anachronicznego aktu z r. 1844, a skutkiem tego upoważnienia banku do powiększenia emisji o 5 miljonów f. st. (125/m. fr.) bez pokrycia metaliczną rezerwą, — ażeby przy czynném współdziałaniu banków prywatnych, zwłaszcza spółkowych, spokojność i zaufanie wróciły. Zważmy, że nawet w dniu największego popłochu, 11 maja, nikt się o złoto nie dobijał, — bilety bankowe przyjmowano bezwarunkowo. Chodziło tylko o rozszerzenie tego środka kredytowego; a gdy to nastąpiło, widzimy raptem w ciągu tygodnia portfel banku angielskiego zwiększony blisko o $252^1/_2$ miljonów fr. (z 521 na $773^1/_2$/m.), a rachunki bieżące o 127/m. W jednym dniu 11 maja zaliczenia uczynione przez bank angielski bankom spółkowym wyniosły do 100/m fr. W końcu godném jest uwagi, że banki te nietylko że swych operacij nie ścieśniły, ale owszem o parę godzin czynności przedłużyły, — co téż wiele do uspokojenia umysłów posłużyło.

Giełda nasza podobnie jak inne targi przedstawia tylko pewne wahania kursów. Niektóre papiery publiczne obniżyły się za wpływem giełdy berlińskiéj. Akcje kolei Terespolskiéj zniżyły się o 2% (z 95 na 93), może skutkiem ogłoszenia o emisji akcij 2-éj serji, — co jednak silnie oddziaływać nie powinno, skoro tę nową serję dawni akcjonarjusze rozbiorą.

W kursach wexlowych zaszło pewne polepszenie: wexle na Berlin zniżyły się o $1^3/_5$ % (z $145^4/_5$ na $144^1/_5$), Londyn— o $2^1/_3$ (z $144^1/_3$ na 142), Paryż— o $1^1/_5$ (z $147^1/_5$ na 146). Wiedeńskie przeciwnie zdrożały — o $^4/_5$ % (z $116^1/_3$ na $117^1/_5$).

Renta francuska 3% trzyma się na $64^1/_2$, konsole angielskie na $85^7/_8$. Renta włoska była się podniosła do 40%; po uchwaleniu przez parlament 8% podatku, z kuponów strącać się mającego, trochę się obniżyła; obecnie znowu stanęła na 42.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 25 — 31 maja.

	Stopa %	PARI	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 25 maja	Sobota 26	Poniedz. 28	Wtorek 29	Środa 30	Czwar. 31 święto	Stosunek ost do pari na 100.
			R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	.	.	.	.	*82	.	*82
Bilety Skarbu Kr. Pol.	$4^3/_{25}$	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	108,50	.	.	.	.	.	$144^2/_3$
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup.	5	45	54,25	.	.	.	.	.	$120^1/_2$
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	28	.	.	.	.	.	$93^1/_3$
	5	30	34,75	.	.	.	.	.	$115^4/_5$
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	45	.	.	.	.	.	45
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	62	.	61,50	61,50	61,50	.	$61^1/_2$
kupon	.	.	.	.	.	.	2	.	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	83	.	.	.	.	.	83
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	109	.	109,67	109,50	110,75	.	$110^3/_4$
„ „ z 1866 r.	5	.	105,17	.	105,50	106	106,17	.	$106^1/_6$
Metaliki (300) lutowe	4	100	100,75	100,75	100,75	100,75	100,75	.	$100^3/_4$
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	101	101	101	101	101	.	101
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	88,50	.	.	.	.	.	$88^1/_2$
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	81,33	.	84	84	84,25	.	$84^1/_4$
„ „ „ ser. 2	4	100	83,17	.	83	83	83	.	83
kupon	.	60	.	.	.	.	1,75 5/9	.	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	.	66	66	.	.	66,50	.	$110^4/_5$
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	.	.	*61	.	.	*61
„ „ Teresp. (100)	5	100	93,50	.	92,50	92	93	.	93
„ „ Łodzk. (100)	5	100	93	93,50	93,50	93,50	94	.	94
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125		*128	.	. .	.	.	$*102^2/_5$
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	$4^1/_2$	100	97	.	.	.	.	.	97
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,85	136,05	134,10	134,10	133,65	133,95	.	$144^1/_5$
Gdańsk (100) „	.	92,85	.	.	.	132,30	.	.	$142^1/_2$
Hamburg (M. B. 300) „	.	141,02	.	.	.	.	.	.	.
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,30	$9,07^1/_2$	.	.	8,90	8,94	.	142
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75	.	.	109,50	.	109,50	.	146
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,85	.	.	.	.	.	.	$117^1/_5$
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	. .	108,90	.	.	.	.
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	7,40	.	.	.	.	.	.
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	4	.	.	.	.	.	.
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.85	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,61.9	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Hamburg.
bankowa:	6%	6	10	4	5	9	7	—
giełdowa:	—	7	10	4	5	$8^3/_4$	6	$7^1/_3$

CENY W MIASTACH,

za marzec 1866 r.

		Srednie ceny w miastach gubernji					W ogóle	W War-
		Warszaw.	Radoms.	Lubelsk.	Płockiéj	August.	(opr.War.)	szawie
Robotnik pieszy		0,39½	0,34	0,39	0,41	0,38	0,38¼	.
Robotnik 1-konny		1,14½	0,96	0,89	1,24	0,91	1,03	.
Robotnik 2-konny		2,01½	1,62½	1,46	2,07	1,56	1,74½	.
Koń mierny		56,41	53,66	43,06¼	56,82	32,43	48,47½	.
Wół „		39,10	31,42	29,17	37,35	26,86	32,78	47,46
Owca zwycz. lub skop		3,18	3,01	2,39½	3,05	2,35	2,79¾	.
Wieprz		26,97	28,19	24,91½	27,66	22,90	26,12¾	24,79
Zboże Pszenica	*korzec*	6,78	5,56	6,11	6,58	7,32¼	6,47	7,41½
Zboże Żyto	„	4,28	3,83½	4,33¾	4,23¾	5,23¾	4,38½	4,56
Zboże Jęczmień	„	2,91	2,50	3,03½	2,80½	3,42	2,93	3,08
Zboże Owies	„	2,04	1,73½	2,02½	2,19	2,31¾	2,06	2,41
Kartofle	„	1,07¾	0,94	1,35¼	1,14½	1,61	1,22½	1,65
Mąka pszenna celna	„	7,12¾	6,13½	6,83½	7,10¼	8,39	7,12	8,04
Mąka „ zwyczajna	„	6,22¼	4,40	5,36½	5,56	7,12	5,73½	7,68
Mąka żytnia pytlowa	„	4,96½	4,21½	4,91½	4,81¾	6	4,98½	5,08
Mąka „ razowa	„	4,26½	3,27½	4,33	4,44¼	5,27½	4,31¾	3,87
Chleb pytlowy	*funt*	0,02¾	0,02¼	0,02½	0,02½	0,03¼	0,02⅔	.
Chleb razowy	„	0,01¾	0,01½	0,02	0,02	0,02¼	0,02	.
Mięso wołowe	„	0,06½	0,06¼	0,05½	0,06¼	0,05¾	0,06	.
Masło solone	„	0,27¼	0,24	0,26	0,26	0,27	0,26	0,28¾
Łój	*pud*	5,44	5,69	5,28	5,65	5,56	5,52½	.
Wełna celna	„	30	.	21,55	19,22½	.	23,59	.
Wódka 78⁰ (z podatkiem)	*wiadro*	4,41	3,65	4,05½	4,27	4,29	4,13½	4,36
Drzewo opałowe miękie	*sąż. kub.*	5,98¼	3,25	4,10	5,02	5,36	4,74¼	10
Drzewo opałowe twarde	„	7,21¼	3,95	4,79	6	7,46	5,88¼	.
Siano	*pud*	0,39¾	0,34	0,31½	0,45½	0,41	0,38½	0,37
Słoma	„	0,26	0,22½	0,18	0,30	0,26	0,24½	0,25

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 22 Maja.	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub.(—)	w d. 29 Maja.
	r u	b l	i
1. **Skup:** Portfel *a*) wexli krajowych..	1.250.334, 31½	+ 117.185, 31 — 119.324, 03	1.248.195, 59½
1. **Skup:** Portfel *b*) „ zagranicznych	200.736, 05	+ 7.150, 33½ — 28.031, 71	179.854, 67½
2. **Zaliczenia** na papiery publiczne ...	1.450.612, 06	+ 1.106, 04	1.451.718, 10
3 „ na zast. towarów *a*) wełny .	60.552, 58½	+ 620 — 2.880	58.292, 58½
3 „ na zast. towarów *b*) in. tow.	161.177, 21½	+ 7.080	168.257, 21½
Łącznie (3)	221.729, 80	+ 4.820	226.549, 80
4. „ „ kosztowności ..	545.318,05	+ 12.861, 53 — 10.535, 34	547.644, 24
5. **Otwarte kredyta**	3.809.676, 38¼	+ 557.263, 24 — 519.274, 70½	3 847.664, 91¾
6. **Kasa:** Monety srebrne	2 783.388, 92¾	— 6.135	2.777.253, 79¼
6. **Kasa:** „ złote	29.978, 14	—	29.978, 14
6. **Kasa:** Bilety Banku Polskiego	900.038	+ 4.270	904.308
6. **Kasa:** „ Kred. Cesarstwa	853.583	— 268.788	584.795
Łącznie (6)	4.566.988, 06¾	— 270.653, 13½	4.296.334, 93¼

BILANS BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 17/18 maja.

STAN CZYNNY	B. francuski.	B. angielski.
	franków	
Fundusz metaliczny	514 637124	308.095125
Portfel i zaliczenia na złoto	732.282477	773 581475
Zaliczenia na pap. publ. akcje	76.603400	270.926400
Dług skarbu i inne wart.	157.587964	375.000000
	1.481.110965	1.727.603000

STAN BIERNY	B. francuski.	B. angielski.
	franków	
Bilety w obiegu	884.371925	653.024875
Przekazy z term. kilkod.	12.346715	13.245550
Rachunki bieżące	343.140092	613.922275
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	—
Inne bierniki	51.707457	83.585300
	1.481.110965	1.727.603000

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Kasy pożyczkowe czasowe w Prusach.** Obawy wojenne spowodowały w Prusach zachwianie się kredytu, — téj działawczéj potęgi dzisiejszych społeczeństw,—oraz stagnację w ruchu pieniężnym i handlowym. Zaraz też przezorny rząd wystąpił z zbawiennym środkiem urządzenia w całém państwie pruskiém kas pożyczkowych (*Darlehns Kassen*): fundusz zaś dla nich znalazł w emisji 25 miljonów talarów, w formie bonów pożyczkowych, pod gwarancją rządu zostających i we wszystkich kasach rządowych w imiennéj wartości za gotowiznę przyjmowanych.

Kasy te istnieć mające nietylko tam gdzie są filje banku berlińskiego, ale i w innych miastach, gdzie tego zajdzie potrzeba, udzielać będą zaliczenia *na zastaw* towarów, wyrobów fabrycznych, płodów rolniczych i górniczych, papierów publicznych i przemysłowych, do wysokości połowy, a w niektórych razach ²/₃ części wartości tych przedmiotów.

Tymczasowa instytucja ta ma być administrowaną przez komitety złożone z osób prywatnych i z delegatów od ministerstwa finansów i od banku berlińskiego. Bony pożyczkowe będą wycofane z obiegu i kasy zwinięte, skoro ustanie potrzeba ich istnienia.

Zbawiennych skutków takich kas pożyczkowych, w krytycznym dla kredytu czasie urządzonych, doznały już Prusy w r. 1848. Wówczas, po kilkoletniéj najpożyteczniejszéj działalności, przestały one istnieć za powrotem do normalnego stanu rzeczy, w r. 1851, i po wycofaniu wypuszczonych do wysokości 12 miljonów talarów bonów pożyczkowych.

Kiedy kredyt osobisty słabnie, zaufanie chwieje się, ruch pieniężny i handlowy tępieje, cóż naturalniejszego i racjonalniejszego jak dźwignąć i ułatwić kredyt *zastawowy* i tym środkiem ratować od upadku i katastrof sosunki ekonomiczne i finansowe społeczeństwa? Tak żywotną, za biegiem czasu i wypadków idącą prawodawczością finansową odwraca się złe, które przez nieprzezorność i brak zaradczéj inicjatywy, rychło prawdziwą klęską społeczną się staje.

Wznowienie tego środka w obecnéj krytycznéj chwili i wypracowanie projektu, zawdzięczają Prusy p. Deschen dyrektorowi banku. Kasy pożyczkowe wejdą w życie natychmiast po ukończeniu druku bonów pożyczkowych (*Darlehnskassenscheine*).

Notując tu pobieżnie ważny ten fakt finansowy, w ościennym kraju dokonany, nie możemy pominąć uwagi na zbawienne skutki, jakieby podobne kasy pożyczkowe w obecnéj chwili u nas przynieść mogły.

Ruch pieniężny i tranzakcje ustały prawie, kapitał rozrządzalny zniknął, waluta spada, ceny się wznoszą, kredyt osobisty miejscowy osłabł, zagraniczny usunął się, hipoteczny nawet, a szczególnie ziemski przyjął najtrudniejsze do 15% dochodzące warunki.

Fundusz kilku miljonów rubli, przeznaczony i rozdany na pożyczki zastawowe, w obszerniejszy jak dotąd i w bardziéj dostępny sposób udzielane, przyniósłby niewątpliwie znakomitą ulgę w obecnych naszych tak niepamiętnie krytycznych stosunkach finansowych.

Specjalne emisje, zwłaszcza czasowe, na cele podobne dokonane, nietylko, że szkody żadnéj cyrkulacji innych papierów zrządzić nie mogą; ale owszem ożywiłyby ją przez nadanie ruchu pracy i pewnym kapitałom na stagnację narażonym.

— **Koperty pocztowe w Chinach** używane są od czasów niepamiętnych. Są one trojakiego rodzaju: 1) *zielone* z czerwonym napisem téj treści: „zapłacono (około 10 kopiejek) i pismo idzie za wszystkie morza i wysokie góry,"—znaczy że jest frankowane za granicę; 2) *białe* z różowym napisem: „za opłatą (około 3 kop.), pismo odsyła się do granic państwa i do brzegów mórz," —frankowane w kraju; 3) *różowe* z zielonym napisem: „Oby Niebo zesłało szlachetność i bogactwo na wszystkie pokolenia,"—do korespondencji urzędowéj.

— Prelekcje publiczne profesora Korzybskiego, „o znaczeniu statystyki" — odbędą się dziś i jutro — 2 i 3 czerwca o godz. 6 w auli Szkoły Głównéj.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.